

SENSURILE ȘI EXISTENȚELE CORUPȚIEI

Emilian M. Dobrescu^{*}, Edith Sima^{} și Marian Sima^{**}**

^{*} Academia Română

^{**} Eurolobby S.R.L.

Abstract. The first effect that DEX's corruption is that it gives the status of deviation from morality, to honor the debt and corrupt means to get away from the line of morality, fairness and duty. Corruption is a human action but overall, marking, marks and mark the planet's history, each state, each company, institution, group of persons or individual. Judah, one of the 12 apostles was corrupted by the Roman soldiers with a handful of coins to sell Christ, now two decades NATO Secretary General himself, the Belgian William of Claes was sacked for corruption, in the last decade led to a full European Commission Jacques Santer Luxembourg was also dismissed for corruption, and quite recently, World Bank President was removed from function also for corruption.

Key words: corruption, morality, human action.

Corupția reprezintă folosirea abuzivă a puterii publice în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup. Ca act antisocial, corupția este foarte frecvent întâlnită în societate și este deosebit de gravă, deoarece favorizează interesele unor particulari, mai ales în aria economică, afectând interesele colective prin: însușirea, deturnarea și folosirea resurselor publice în interes personal, ocuparea unor funcții publice prin relații preferențiale, încheierea unor tranzacții prin eludarea normelor morale și legale.

Corupția vizează un ansamblu de activități imorale, ilicite, ilegale realizate nu numai de indivizi cu funcții de conducere sau care exercită un rol public, ci și de diverse grupuri și organizații, publice sau private, în scopul obținerii unor avantaje materiale sau morale sau unui statut social superior prin utilizarea unor forme de constrângere, șantaj, înșelăciune, mituire, cumpărare, intimidare. Printre cauzele care favorizează apariția *corupției* se regăsesc și: slăbirea autorității statului datorită ineficienței instituțiilor acestuia, degradarea nivelului de trai al indivizilor, lipsa unor valori sociale însoțită de alterarea respectării principiilor morale, lipsa unei reforme la nivelul instituțional și legislativ care să fie în concordanță cu condițiile socio-economice.

Definită ca o stare de abatere de la normalitate, de la datorie, *corupția* înseamnă folosirea abuzivă de către o persoană a funcției de intermediar sau de decizie pe care o îndeplinește, pentru a acorda celui care corupe sau comunității de interese pe care acesta o reprezintă, un avantaj economic sau administrativ, în schimbul unei sume de bani, a unor cadouri, a unor deplasări, excursii, concedii sau distracții sau a primirii unor proprietăți. Tot *corupție* înseamnă și folosirea de către o persoană a funcției sau poziției sale sociale pentru a eluda sau evita îndeplinirea unor norme, baremuri sau proceduri normale la obținerea în folosul ei a unor avantaje materiale sau a unor funcții profesionale sau administrative. *Corupția* este un fenomen social grav, cu o amploare deosebită, cu forme variate și complexe, manifestate până la cele mai înalte niveluri ale societății. Ea reprezintă o amenințare majoră pentru democrație, constituind o negare a drepturilor omului și o încălcare a principiilor democratice, pentru echitatea socială și pentru justiție, erodând principiile unei administrații eficiente, punând în pericol stabilitatea și credibilitatea instituțiilor statului și a reprezentanților acestora, cât și dezvoltarea economică și socială.

1. MICA ȘI MAREA CORUPȚIE

Wikipedia definește *mica corupție* drept acel sector din corupție care nu aduce atingere intereselor majorității indivizilor unui stat. În această categorie poate fi inclusă corupția unui cadru medical, a unui funcționar etc., care prin decizia lui favorizează un individ sau grup de indivizi în detrimentul altora, dar acest gen de nedreptate este limitat în timp și spațiu.

Marea corupție este corupția la nivel înalt a unui funcționar, demnitar etc. Acest gen de corupție are ca și caracteristică principală efectul asupra întregului stat și a indivizilor care îl compun. Urmările acestui gen de corupție se pot traduce în costuri directe sau indirecte care sunt suportate într-un final de toți contribuabilii.

Fenomenul *corupției* nu poate fi definit ca fiind propriu doar anumitor forme de guvernare. Corupția este întâlnită atât în societățile democratice, cât și în cele totalitare. Deși există o oarecare tendință de a considera un regim autoritar ca fiind capabil să elimine corupția, realitatea este că într-un astfel de regim corupția este parțial limitată, ea regăsindu-se în anumite cercuri privilegiate, fiind accesibilă anumitor grupuri de indivizi.

Limitarea fenomenului corupției, stoparea totală a fenomenului sunt considerate ideale, de nedorit chiar, ținând cont că pot fi exacerbate alte fenomene sociale negative. Astăzi se încearcă încetinirea fenomenului endemic al corupției prin mecanismul *costurilor* pe care individul este obligat să le plătească atunci când este decoperit în calitate de corupt. Apreciem că mult mai utilă ar fi educația permanentă în direcția limitării sau evitării corupției, chiar și într-o țară balcanică, la propriu și la figurat, cum este România.

Preocupați de amploarea fără precedent a acestui fenomen secular, poate mai mult ca niciodată în ultimii 10 ani, cercetătorii și analiștii români ai fenomenului au acordat acestuia ample analize, revelatorii pentru amploarea corupției în societate, în general, și în societatea românească, în special. Am ales pentru o succintă prezentare 3 lucrări, dintre cele peste 60 aflate în Biblioteca Academiei Române:

Grigore Ioan Prodan și Sebastian Sârbu propuneau în 2005 lucrarea *Corupția, flagelul societății moderne*, cu o prefață de prof. univ. dr. Marian Enache, care nota că aceasta „reprezintă o radiografie a fenomenului corupției ce macină societatea în toate sectoarele și pe toate treptele organizării administrative și economice. Autorii cărții doresc să mobilizeze societatea civilă, factorii de decizie și intelectualii de conștiință împotriva acestui flagel de conștiință devenit cronic.”¹ Lucrarea are un caracter teoretic descriptiv, prezentând noțiuni generale despre corupție, precedente legislative și elemente de drept comparat, aspecte criminologice, infracțiunile de corupție (luarea și darea de mită, primirea de foloase necuvenite, traficul de influență), prevenirea și eliminarea fenomenului de corupție.

Una dintre cele mai ample lucrări asupra fenomenului, publicată tot în 2005, este *Corupția. Cauze – mecanisme – efecte – soluții*, realizată de Pavel Abraham². Cele 9 capitole ale lucrării analizează: definirea, tipologia și măsurarea corupției; cauzele și consecințele corupției; mecanismele corupției; influența criminalității organizate în modelarea corupției; instrumente juridice internaționale și regionale pentru limitarea fenomenului; strategii de prevenire și combatere a corupției; corupția în România; analiza statistică și percepția cazurilor de corupție în România; politica de combatere a corupției în România, prezentând inclusiv Strategia Națională Anticorupție 2005–2007. Punând interesul personal la baza manifestării cu mare amploare a fenomenului la noi în țară după 1989, prof. univ. dr. Pavel Abraham nota între argumentele prezentate că „[...] practic, în aproape toate domeniile de activitate, câștigul personal a fost ridicat la rang de scop general al existenței, nerespectarea atribuțiilor de serviciu, de către funcționarii publici, devenind o stare de normalitate, vorbindu-se cotidian de această boală socială ca despre *mica și marea corupție*, despre *corupția administrativă*, *corupția economică*, *corupția politică* și, mai recent, despre *corupție științifică* [...] este binecunoscută *corupția din sistemul de sănătate*, *din sistemul de învățământ*, *din poliție*, *din primării*, *din prefecturi* etc. și, în opinia mea, poate cel mai periculos, *corupția din sistemul de justiție*, care fie au adus cetățeanul de rând în pragul blazării, disperării și al neputinței, fie au permis realizarea interesului personal în detrimentul celui general.”³

¹ Grigore Ioan Prodan și Sebastian Sârbu, *Corupția, flagelul societății moderne*, București, Edit. Victor, 2005, p. 5.

² Pavel Abraham, *Corupția. Cauze – mecanisme – efecte – soluții*, București, Edit. Detectiv, 2005.

³ *Ibidem*, p. 14 și 17 (subl.ns.).

În 2008, Tudorel Andrei, Ani Matei și Ion Gh. Roșca publică în Editura Economică studiul *Corupția. O analiză economică și socială*, în care, după ce analizează aspectele generale legate de corupție, cu accent pe relaționarea fenomenului cu performanța școlară și procesul de descentralizare, propun o metodologie de analiză a corupției în astfel de cazuri. Lucrarea, bazată pe concluziile proiectului de cercetare CEEEX, *Corupția și calitatea serviciilor din sectorul public în perspectiva integrării europene*, descrie apoi modelul de analiză cantitativă a corupției din administrația publică și din universități, propunând un model de analiză a relației dintre corupție și stabilitatea politică, pe baza unor evidențe legate de implicațiile corupției asupra activităților economice și a finanțării sectoarelor publice. Pentru elaborarea modelelor econometrice au fost folosite o serie de date statistice calculate la nivelul Institutului național de Statistică sau al unor organizații internaționale, dar și datele obținute în urma aplicării a două sondaje statistice la nivelul studenților din Centrul Universitar București și al funcționarilor publici din administrația centrală și locală. Concluzia finală a studiului este legată, evident, de „globalizarea corupției” și dezvoltarea binomului „corupție – integritate publică” în contextul integrării României în Uniunea Europeană.

2. CORUPȚIA ÎN EUROPA ȘI ÎN LUME

Corupția constituie unul dintre subiectele principale de discuție în orice domeniu și la orice nivel, reprezentând una dintre cele mai mari provocări ale lumii contemporane. Ea este prezentă atât în statele sărace și în curs de dezvoltare, cât și în cele dezvoltate, iar lupta pentru combaterea ei a devenit o problemă serioasă, cu atât mai mult cu cât aceasta se extinde foarte rapid, cuprinzând, mai întâi, câteva sectoare, câteva domenii și apoi întreaga societate, devenind un stil de viață, un labirint din care nu se mai poate ieși, o mentalitate.

Organizația Transparency International (TI), cu sediul la Berlin, publică în toamna fiecărui an un consistent Raport asupra corupției în lume. Potrivit raportului TI pentru anul 2007, „companiile multinaționale și instituțiile financiare care recurg la mită și tolerează veniturile dobândite ilegal contribuie la extinderea corupției în statele bogate și sărace”. TI dezvăluie în raport că, în timp ce statele sărace ar trebui să combată corupția internă, țările dezvoltate sunt responsabile și, în cele mai multe situații, reprezintă sursa acestor probleme: „Mita provine în multe situații de la companiile multinaționale din țările bogate. Nu mai poate fi acceptabil ca aceste companii să considere mita acordată pe piețele de export drept o strategie de afaceri legitimă.” Somalia și Myanmar au obținut cel mai scăzut indice -1,4 – ceea ce semnifică faptul că sunt cele mai corupte țări. La polul opus se situează Danemarca, Finlanda și Noua Zeelandă, cu un indice de 9,4, sporit de punctele aduse de corectitudinea justiției și transparența fondurilor publice.

Statele afectate de conflicte, precum Afganistan, Irak și Sudan, sunt afectate, de asemenea, de corupție și se află la nivelul inferior al clasamentului, a declarat președintele TI, Huguette Labelle.

În 2007, la capitolul percepție a corupției în Europa, România se afla pe locul patru, după Macedonia, Kosovo și Albania, iar la nivel mondial – printre primele 10 țări cele mai corupte, alături de state precum Cambodgia, Nigeria, Pakistan și Senegal. În barometrul corupției globale 2007, 33 la sută dintre românii chestionați se plâng că au oferit mită în cursul anului 2007, pentru diferite servicii de care ar fi trebuit să beneficieze gratuit. În nicio altă țară din UE nu s-a înregistrat un procent atât de mare, depășit numai de cel consemnat în Albania, Macedonia și Kosovo sau de Pakistan, Filipine și Nigeria (din totalul de 60 de state ce au făcut obiectul studiului TI). Mai grav este că mai mulți români recunosc că „au dat șpagă” în 2007 decât în 2006 (când 20 la sută au recunoscut că au făcut acest lucru), în 2005 (22 la sută) și în 2004 (25 la sută). Procentul „șpagarilor” autohtoni plasează România la numai nouă puncte sub media africanilor (42 la sută), care recunosc că dau mită pentru a obține un loc de muncă. Singura veste bună este aceea că România se află departe de țările „fruntașe” în privința corupției existente în statul respectiv în sistemul judiciar.

Raportul TI calculează și un indice de percepție a corupției la nivelul funcționarilor publici și politicienilor. La acest indice, România a adunat 3,7 puncte în 2007, intervalul de notare fiind de la 1 la 10, unde 1 primește țara percepută drept cea mai coruptă, iar 10 statul cu o corupție percepută ca fiind aproape inexistentă. Raportul notează, de asemenea, progresele înregistrate în combaterea corupției în Croația, Cehia și Macedonia. Pentru Cehia, de exemplu, care ocupă poziția 41, la egalitate cu Italia, indicele este de 5,2 puncte.

Alegerile parlamentare, desfășurate în Bulgaria în iulie 2009, au adus un nou guvern la putere, guvern care și-a bazat campania pe o platformă anticorupție. Apoi, în timpul primelor luni de guvernare, un număr semnificativ de cazuri de corupție au fost aduse în instanțele de judecată. Ca urmare, Uniunea Europeană a anunțat deblocarea a sute de milioane de euro pentru Bulgaria. În același timp, au fost introduse reforme în ceea ce privește vămile și poliția de frontieră, cu scopul deblocării altor 600 milioane de euro. Cu toate acestea, reformele care ar trebui să limiteze corupția politică și crima organizată se lasă încă așteptate.

Prioritatea scăzută acordată reformelor, alături de instabilitatea politică ce a urmat căderii guvernului la începutul anului 2009, a avut un impact negativ asupra eforturilor anticorupție în Republica Cehă, unde scorul indicelui calculat de Transparency International a scăzut de la 5,2 în 2008, la 4,9 în 2009.

Grecia a înregistrat, de asemenea, o scădere semnificativă a scorului indicelui, de la 4,7 în 2008 la 3,8 în 2009, fapt care reflectă nivelul insuficient de implementare a măsurilor anticorupție, precum și întârzieri majore în instanțe și un număr de scandaluri de corupție care dovedesc vulnerabilități sistemice. Scorul scăzut al Greciei indică faptul că aderarea la Uniunea Europeană nu înseamnă în mod automat reducerea corupției.

Întemeindu-se pe un larg sprijin politic și pe reforma instituțională, scorul Poloniei a crescut de la 4,6 în 2008 la 5,0 în 2009. Elementele cheie care au contribuit la îmbunătățirea percepțiilor sunt: constituirea unui birou ministerial anticorupție, creșterea numărului de investigații în cadrul Biroului Central Anticorupție, precum și planul de adoptare a unei strategii anticorupție la nivel național, strategie cunoscută sub denumirea de „scut anticorupție”.

Scandalurile persistente în procesele de achiziție publică și răspunsurile tardive ale administrației, precum și declarațiile de avere problematice ale politicianilor de vârf au contribuit la alunecarea în jos a scorului Slovaciei de la 5,0 în 2008 la 4,5 în 2009. Vulnerabilitățile relative ale unui număr de instituții de control și supraveghere, legi ale presei mai stricte, precum și restricțiile frecvente impuse presei și organizațiilor non-guvernamentale sunt, de asemenea, zone de îngrijorare.

Danemarca, Suedia și Elveția sunt, în ordine, cele mai puțin corupte țări din Europa și unele dintre cele mai puțin corupte din lume. Cele mai ridicate punctaje ale IPC 2009 au fost înregistrate de Noua Zeelandă – cu 9,4, Danemarca – cu 9,3, Singapore – la egalitate cu Suedia – cu 9,2 și Elveția – cu 9,0.

Statele fragile, instabile, devastate de război și de conflicte continue rămân la coada clasamentului. Acestea sunt: Somalia, cu un scor de 1,1; Afganistan cu 1,3, Myanmar cu 1,4 și Sudan - la egalitate cu Irak, cu 1,5. Aceste rezultate demonstrează că țările percepute ca fiind cele mai corupte sunt cele marcate de conflicte de lungă durată, conflicte care le-au sfâșiat structura de guvernare.

Indicele arată nevoia de întărire a instituțiilor acestor state. Investitorii și donatorii ar trebui să fie în egală măsură vigilenți în ce privește operațiunile lor și responsabili pentru propriile acțiuni, iar țările beneficiare să fie transparente și responsabile.

3. CORUPȚIA LA NOI

Problemele interne cu care se confruntă România în planul corupției sunt legate de justiție, afaceri interne și, pe plan secundar, crima organizată. Este necesar să existe un sistem judiciar independent, astfel încât să se evite influența politicului, să existe coduri deontologice și reglementări disciplinare pentru magistrați, precum și măsuri pentru evitarea spălării banilor. „În loc să înregistreze progrese în combaterea corupției la nivel înalt, România regresează pe toate fronturile”, nota în noiembrie 2007 Willem de Pauw, consultant UE în acest domeniu, în cadrul unui raport ținut, potrivit lui „The Economist”, departe de ochii publicului. „Toate procesele în așteptare în cazuri de corupție la nivel înalt, inițiate înainte de aderare (...) au fost suspendate și, cel mai probabil, abandonate din motive practice”, arăta raportul lui de Pauw, menționând diminuarea rolului Agenției Naționale de Integritate și modificările aduse Codului Penal. „Justiția din

România și/sau sistemul legal par incapabile să funcționeze corespunzător când este vorba de aplicarea legii în cazuri de corupție la nivel înalt. La mai bine de cinci ani de la inițierea campaniei anticorupție în România, publicul încă așteaptă verdictul măcar într-un singur caz de corupție la nivel înalt. Toate acestea arată rezistența intensă a întregii clase politice din România față de efortul anticorupție”, conchidea expertul belgian.

În România, corupția pare să fie foarte extinsă, chiar permanentă în administrație, atât la nivel central, cât și la nivel local, fiind accentuată de lipsa unei definiri clare a responsabilităților, confuzie în separarea funcțiilor administrative de cele politice și lipsă de transparență în procedurile administrative. La acestea se adaugă lipsa unui cadru legal adecvat pentru eficiența luptei împotriva corupției din administrația publică. În paralel, instituțiile implicate în combaterea acesteia își caută încă identitatea, se supun reformărilor care survin în urma revizuirilor legislative și manifestă încă acea lentoare birocratică ce nu reușește să facă față dezvăluirilor inovative ale corupției. În administrația publică, subiecții actelor de corupție sunt funcționarii publici, cărora li se acordă permanent sau provizoriu, în virtutea legii, prin numire, prin alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații, în vederea exercitării funcțiilor într-un serviciu public sau într-o altă instituție. Sentimentul de nesiguranță, dificultatea promovării și nivelurile scăzute ale compensațiilor financiare, privatizarea unor servicii publice (care determină o serie de probleme complexe, precum reducerea de personal, reorientarea profesională, conflictele de interese și găsirea unor noi locuri de muncă), reducerea dimensiunilor aparatului birocratic, redefinirea în permanență a atribuțiilor ministerelor și agențiilor au un impact adesea negativ asupra funcționarilor publici și, în cazurile cele mai grave, îi determină să cedeze tentațiilor corupției. Corupția și lipsa standardelor etice din cadrul funcției publice amenință administrația publică în ceea ce privește consolidarea credibilității funcției publice și a instituțiilor democratice în fața propriilor cetățeni și contribuie, de asemenea, la agravarea sărăciei și la slăbirea sistemului de servicii prestate cetățenilor.

Există mai multe fenomene care se încadrează în categoria de corupție. *Coruperea pasivă* (articolul 324 Cod penal) este, de exemplu, fapta persoanei cu funcție de răspundere, care fie pretinde ori primește oferte, bani, titluri de valoare, alte bunuri sau avantaje patrimoniale, fie acceptă servicii, privilegii sau avantaje ce nu i se cuvin, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau grăbi îndeplinirea unei acțiuni ce ține de obligațiile ei de serviciu, ori pentru a îndeplini o acțiune contrar acestor obligații, precum și pentru a obține de la autorități distincții, funcții, piețe de desfacere sau o oarecare decizie favorabilă. Iată un exemplu: făptuitorul primește cutii de bomboane scumpe, sticle de băuturi alcoolice, ceasuri; nu refuză propunerea de a procura diverse obiecte la un preț avantajos - bijuterii, obiecte de artă (tablouri, sculpturi etc.).

Tot prin fenomenul de corupție autohtonă se înțelege și traficul de influență – primirea sau extorcarea de bani, titluri de valoare, alte bunuri sau avantaje patrimoniale, acceptarea de servicii, bunuri sau avantaje, personal sau prin mijlocitor, pentru sine sau pentru o altă persoană, săvârșite cu intenție de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unui funcționar, în scopul de a-l face să îndeplinească ori să nu îndeplinească acțiuni ce intră în obligațiile lui de serviciu, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite. Un exemplu concret în acest sens este persoana (poate fi un funcționar public sau o persoană cu funcție de răspundere ori o persoană cu înaltă funcție de răspundere) care are influență sau care susține că are influență.

4. LEGEA NR. 78/2000 PENTRU PREVENIREA, DESCOPERIREA ȘI SANȚIONAREA FAPTELOR DE CORUPȚIE

Această lege menționează trei categorii de infracțiuni, și anume:

a) infracțiuni de corupție: luarea și darea de mită, traficul de influență, primirea de foloase necuvenite;

b) infracțiuni asimilate celor de corupție: stabilirea unei valori diminuate a bunurilor aparținând operatorilor economici la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, comisă inclusiv în cadrul acțiunii de executare silită, reorganizare sau lichidare judiciară; acordarea de credite sau de subvenții cu încălcarea legii sau a normelor de creditare; utilizarea creditelor sau a subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate; folosirea unei funcții de conducere într-un partid, sindicat sau patronat ori în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, pentru a obține foloase necuvenite etc;

c) infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție: tăinuirea bunurilor provenite din săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau asimilate; spălarea banilor; abuzul în serviciu; bancruta frauduloasă; evaziunea fiscală; traficul de droguri; trafic de persoane ș.a.

Un lucru important în atitudinea autorităților, dar, mai ales a românilor ar fi apariția condamnărilor definitive în dosarele de corupție. Acesta ar întări percepția că lupta împotriva corupției în România a devenit eficientă. România rămâne, în ciuda progresului important, în urma Bulgariei și chiar în urma Turciei, din punctul de vedere al răspândirii și asanării fenomenului de corupție. România este percepută de chiar locuitorii săi drept cea mai coruptă țară din cele 27 țări membre ale UE – aceasta este percepția românilor care afirmă că dau mită funcționarilor din majoritatea instituțiilor cu care vin în contact.

Un exemplu hazliu, dar totodată trist, îngrijorător de trist pentru autoritățile implicate, de prezentare a rezultatelor unui proiect european, îl constituie pagina de gardă a celei mai importante instituții autohtone legate de corupție: Direcția Generală Anticorupție, din cadrul Ministerului Administrației și Internelor, direcție înființată în baza Proiectului de twinning PHARE RO 02/IB/JH-07 *Dezvoltarea*

măsurilor anticorupție, finanțat prin Programul Național PHARE 2002 și care a avut ca parteneri MAREA BRITANIE și SPANIA. Site-ul, vizitat de noi pe 13 octombrie 2009, are o singură pagină⁴, de fapt o treime de pagină dedicată acestei direcții, cu mențiunea „Copyright © 2006–2009 Direcția Generală Anticorupție. Toate drepturile rezervate”.

5. BAROMETRUL GLOBAL AL CORUPȚIEI

Analiza corupției este un domeniu important al cercetării economice și sociale contemporane. În ultimii ani, din partea mediului universitar și de cercetare, a organizațiilor internaționale (dintre acestea menționăm Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială etc.) există un interes sporit pentru estimarea nivelului corupției, identificarea cauzelor și mecanismelor de proliferare a acesteia în cadrul unui sistem. Complementar cu acestea, printre principalele probleme ale cercetării corupției regăsim și măsurarea efectelor corupției asupra mediului economic și social dintr-o țară sau regiune de dezvoltare⁵.

Unul dintre primii indicatori folosiți pentru măsurarea corupției a fost publicat de International Country Risk Guide (ICRG). Foarte multe firme consultă datele publicate de ICRG pentru luarea unor decizii referitoare la localizarea investițiilor și dezvoltarea afacerilor în anumite regiuni economice⁶.

Indicele de Percepție a Corupției (IPC), utilizat mai mult în ultimii ani și calculat de Transparency International, este un indice compozit, care se bazează pe datele privind corupția din sondajele specializate, efectuate de mai multe instituții independente de renume, și clasează țările în funcție de gradul în care este percepută existența corupției în rândul oficialilor și politicienilor. El reflectă opinia oamenilor de afaceri și a analiștilor din întreaga lume, inclusiv a experților din țările evaluate. Marea majoritate a celor 180 de țări incluse în calcularea IPC din 2009 înregistrează un scor sub 5, pe o scară de la 0 (percepute ca fiind foarte corupte) la 10 (percepute ca având niveluri extrem de scăzute de corupție). IPC măsoară percepția asupra nivelului corupției din sectorul public dintr-o țară dată și este un indice compozit, bazat pe 13 surse diferite, constând în opinii ale experților și sondaje asupra mediului de afaceri.

Percepția din 2008, crescută față de 2007, reiese din cel de-al cincilea Barometru Global al Corupției, realizat de Transparency International. „Suntem țara în care publicul percepe că pentru a-și realiza interesele trebuie să dea mită. Suntem țara cea mai coruptă, din perspectiva cetățenilor, în ceea ce privește mediul public. Dacă în 2007, unul din cinci români spunea că a trebuit să dea și a dat mită,

⁴ <http://www.mai-dga.ro>

⁵ Tudorel Andrei, Ani Matei și Ion Gh. Roșca, *Corupția. O analiză economică și socială*, București, Edit. Economică, 2008, p. 9.

⁶ *Ibidem*.

în 2008, unul din trei români spune ca a trebuit să dea mită”, afirmă Victor Alistar, președintele Transparency International Romania.

Potrivit barometrului, cetățenii români consideră cele mai corupte instituții Parlamentul și partidele politice. Însă, în ceea ce privește instituțiile de care s-au lovit direct, pe primul loc se află Poliția. Unui cetățean din patru, care a intrat în contact cu polițiștii, i-a fost cerută mită, iar unul din șase a declarat că a dat mită. Nici la administrația publică nu te poți duce cu mâna goală, pe locul trei la primit mită aflându-se serviciile de înregistrare și eliberare de documente. Urmează în top mita pentru serviciile medicale și cea acodată în sistemul de educație. Pe ultimele locuri la primit mită se află armata și organizațiile religioase: „Aici nu vorbim de Bobotează, nu vorbim de lucruri care se întâmplă în mod oarecum firesc. Vorbim de ce se întâmplă când ai de înmormântat pe cineva și așa mai departe. Insatisfacția publicului apare atunci când simte o constrângere”, mai spune Victor Alistar.

Barometrul arată că săracii plătesc mită cel mai mult, în comparație cu bogații. Aceasta și pentru că o mita are o pondere mare în salariile lor. În medie, aproximativ 10-15 la sută dintre veniturile celor modești sunt risipite pe diverse „atenții” sau iau, în plicuri, drumul către funcționarii care sunt plătiți de stat, având sarcina să rezolve problema pentru care i se dă mită.

6. CONCLUZII

Incursiunea noastră în universul planetar și local al corupției, punerea în evidență a sensurilor și existențelor acesteia demonstrează fără putință de tăgadă că firea și dorința umană subiectivă, de a acumula bunuri, bani sau alte valori, stau la baza fenomenului istoric și contemporan al corupției, că nu există loc de pe planetă în care acesta să nu se fi manifestat cu o mai mare sau mai redusă acuitate. Modul de manifestare a corupției este însă strâns legat de capacitatea statelor respective de a oferi condiții decente de viață cetățenilor respectivi. Forța de acțiune în beneficiul colectiv (public), și nu individual, particular-propriu al fiecărui cetățean este însă pârgă care manevrează către o dimensiune mai scăzută, respectiv mai ridicată, amplul fenomen al corupției. Aproape nu contează ce legi au statele și cum le aplică, dacă cetățenii lor au o spiritualitate și educație îndoielnice. De aceea, afirmăm cu tărie că diminuarea până la dispariție a fenomenului este posibilă într-o societate a cunoașterii, cu indivizi având o conduită morală ireproșabilă, bazată pe înaltă educație, construită pe cele mai trainice elemente de morală și conștiință, pe care omenirea le-a acumulat de-a lungul veacurilor și mileniilor de evoluție către forma de azi a civilizației noastre.